

JELENKOR

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

- SCHEIN GÁBOR versei 729
SIMON MÁRTON versei 731
PEER KRISZTIÁN versei 738
DARVASI LÁSZLÓ: Neandervölgyiek (*regényrészlet*) 741
MIRCEA CĂRTĂRESCU: Szolenoid (*regényrészlet*) 754
GÖRCSI PÉTER: Hányadik oldalon tartasz? (*novella*) 759
BOGNÁR PÉTER: A mellény beszerzése (*regényrészlet*) 768
KUKORELLY ENDRE versei 773
MOLNÁR T. ESZTER verse 779
FERENCZ MÓNIKA versei 785
KERESZTESI JÓZSEF verse 788
GYÓRFFY ÁKOS versei 790
VESZPRÉMI SZILVESZTER verse 793
BODA MIKLÓS versei 794
NAGY IMRE OTTÓ: Úton, útfélen
(*A hatvanas és hetvenes évek: emlékek, történetek*) (I. rész) 797
TAKÁCS ZSUZSA: Ki beszél? (*Wirth Imre beszélgetése*) (VII. rész) 816

*

- NÁDAS PÉTER: Fekete sugárzás (*Barbara Klemm, az adottságok filozófusa*) 827
RADNÓTI SÁNDOR: Az idill-költő (*Radnóti Miklósról*) 837
LENGYEL ANDRÁS: A „néger smokk” dala (*A kuplé mint globalizációs jelzés*) 843

Pécs és Eszék 50 éve testvérvárosok

- JOSIP CVENIĆ, STANKO ANDRIĆ, HELENA SABLÍĆ TOMIĆ, NENAD RIZVANOVIĆ,
DELIMIR REŠICKI, GORAN REM, KORNELIJA PANDŽIĆ írásai 856

*

- BEDECS LÁSZLÓ: Nem kell mindent kimondani (*Gerevich András: Légzésgyakorlatok*) 877
SZABADOS ATTILA: A vers helye (*Veszprémi Szilveszter: A helyek, ahol rám öröm vár*) 881
WEISS JÁNOS: A beszélgetőkönyv mint (új) évkönyv (*Károlyi Csaba: Egy teljes év. Beszélgetések Nádas Péterrel*) 885
FRIEDRICH JUDIT: Szikáran, érzékenyen, másokról – olaszul
(*Jhumpa Lahiri: Amerre járok*) 892
V. GILBERT EDIT: A kitarullkozás vágya a berlini fal túloldalán
(*Ljudmila Ulickaja: Az igazi nevem*) 897

2023

JULIUS-AUGUSZTUS

JELENKOR

LXVI. ÉVFOLYAM

7–8. szám

Főszerkesztő
ÁGOSTON ZOLTÁN

*

Főszerkesztő-helyettes
GÖRFÖL BALÁZS

Szerkesztő
MOHÁCSI BALÁZS

Tördelőszerkesztő
KISS TIBOR NOÉ

Szerkesztőségi titkár
KOZMA GYÖNGYI

A szerkesztőség munkatársai

PARTI NAGY LAJOS
főmunkatárs

BERTÓK LÁSZLÓ, CSUHAI ISTVÁN, HAVASRÉTI JÓZSEF, KERESZTESI JÓZSEF,
NAGY BOGLÁRKA, PINCZEHELYI SÁNDOR, SZOLLÁTH DÁVID, TAKÁTS JÓZSEF,
THOMKA BEÁTA, TOLNAI OTTÓ, VÁRKONYI GYÖRGY

*

Szerkesztőség: 7621 Pécs, Széchenyi tér 7–8.

Telefon (üzemeltető is) és telefax: 72/310–673, 215–305, 510–752, 510–753.

A szerkesztőség e-mail címe: jelenkor58@gmail.com

Arra kérjük a folyóiratunkban még nem publikált szerzőket, hogy közlésre szánt műveiket kinyomtatva, postai úton juttassák el a szerkesztőség címére.

Az elfogadott kéziratok szerzőit a küldeményhez mellékelt válaszborítékban vagy a megadott e-mail címen értesítjük. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Kiadja a Jelenkor Alapítvány

(Pécs, Széchenyi tér 7–8. Telefon: 72/310–673),

a Nemzeti Erőforrás Minisztérium, a Nemzeti Kulturális Alap és

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata támogatásával.

Felelős kiadó: a Jelenkor Alapítvány kuratóriumának elnöke.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Postacím: 1900 Budapest

Előfizetésben megrendelhető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, www.posta.hu
WEBSHOP-ban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>), e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,
telefonon 06-1-767-8262 számon, levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető a Magyar Posta Zrt.-nél: www.posta.hu WEBSHOP-ban
(<https://eshop.posta.hu/storefront/>), 1900 Budapest, 06-1-767-8262, hirlapelofizetes@posta.hu

Belföldi előfizetési díjak: előfizetési díj félfévre 5940,- Ft, egy évre belföldre: 10 890,- Ft;

a Magyar Posta Zrt.-nél külföldre: az aktuális díjszabás szerint.

Lapunk előfizethető közvetlenül a szerkesztőségen keresztül is.

Számlaszámunk: Takarékbank Zrt. 50800111–11164573

SCH E I N G Á B O R

Reggel, háború

Ha reggel fölkelek és az ablakon át a füstszerű felhők vonulását figyelem – háború van bennem.

Ha meztláb kitámolygok a hideg kövön, hogy megigyam az első kávé, és közben arra gondolok, milyen mélyen megvetem a magam panaszos értelmét – csak ez a háború van bennem.

Ha az utolsó korty közben eszembe jut az a szó, hogy szelídség, elöntik a szájpaddásomat az öngyűlölet ízei – milyen régen háború van bennem.

Amikor fölállok, hogy elmossam a csészét, arra vágyom, hogy végre erővé váljak bennem az őszinteség, hogy ami visszataszítót csak találok magamban, mint egy vadászkutya az elejtett nyulat, idegen szemek elé bocsássam – ez még nem az a háború bennem.

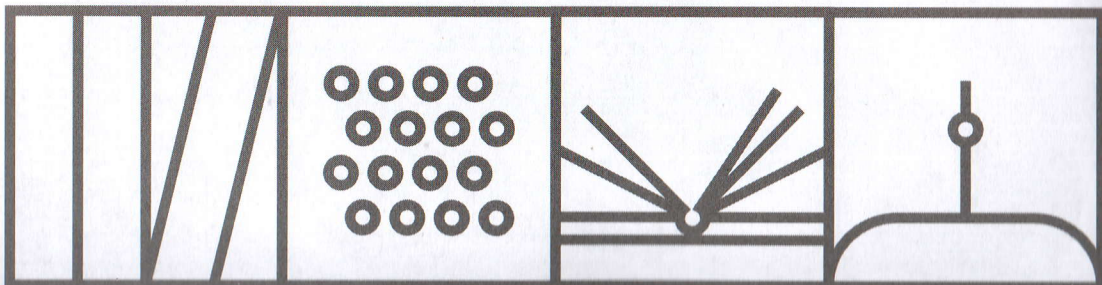
És mikor leteszem az elmosott csészét a szárítóra, ahogy fél órával előbb te is letted a magadét, újra a füstszerű felhőkre gondolok, és azt kívánom, ne arra vágyjak, hogy szeressenek, hanem arra, hogy ne, akkor talán elindulnék a szabadságom felé, és eltöltene a megtisztult hála nem csupán a vonuló felhők iránt, hanem azért a puszta tényért is, hogy letehettem a kávécsészét a tiéd mellé, és hogy az ajtóból visszanezhetek rá – addig legyen háború bennem.

Aztán amikor odabent leülök az asztal mellé, és már eszembe se jutnak a felhők, de még a papírjaimat sem kezdem rendezgetni, arra gondolok, mennyi mindent pusztítottam el az évek során, és mennyi minden pusztult el bennem is, hogy most már azt sem tudom, megvolt-e ez vagy az a képességem, mint amikor valaki hosszú távollét után visszatér a városba, ahol felnőtt, és nem emlékszik, mi volt a cukrász neve, akinél a fagyaltot vette, hogy hívták a padszomszédja hűgát, és fogalma sincs, mi lett a feledhetetlen barátokkal, igaz-e, hogy N. öngyilkos lett, B. kivándorolt, C. pedig feleségül vette K.-t, akivel az iskolás évek alatt még szfövből utálták egymást – változom, mint az élő tűz, a háború megszül és fölemeszt engem.

Pécs LIT Fesztivál

6 NAP
IRODALOM
SZEPTEMBER
11-16.

NÁDAS PÉTER
TOMPA ANDREA
KRUSOVSZKY DÉNES
SZÉCSI NOÉMI
GRECSÓ KRISZTIÁN
ORAVECZ IMRE
ZÁVADA PÉTER
NÁDASDY ÁDÁM
MILBACHER RÓBERT
ÉS MÉG SOKAN MÁSONK

@PECSLIT_FESTIVAL

FB.COM/PECSLITFESTIVAL

KRÓNIKA

MEGHALT CORMAC MCCARTHY. Az amerikai író június 13-án, nyolcvankilenc éves korában hunyt el.

*

AZ ESZÉKI KÖNYVFESTIVÁL vendége volt folyóiratunk május 26-án. Az *Ami összeköt* című horvát-magyar irodalmi antológiát a kötet szerkesztői, *Ágoston Zoltán* és *Medve A. Zoltán* mutatták be, a kötet szerzői közül *Mohácsi Balázs*, *Paula Rem* és *Tolnai Ottó* olvasott fel. A beszélgetést *Walkó Ádám* moderálta.

*

LITMAG 1945–2004. Kelet-európai irodalmi folyóiratokról szóló vándorkiállítás és kerekasztal-beszélgetést rendeztek június 7-én a pécsi Civil Közösségek Házában. Megnyitóbeszédet mondott *Ágoston Zoltán*, *Gerner Zsuzsanna*, a Németországi Szövetségi Köztársaság tiszteletbeli konzulja, valamint *Wolosz Róbert*, a PTE BTK dékánhelyettese. A beszélgetésen *Ágoston Zoltán*, *Horváth Nórá*t, *Ladányi István*t és *Sulyok Bernadett*et *Orbán Jolán* kérdezte.

*

ÜNNEPI KÖNYVHÉT PÉCSETT. A Csorba Győző Könyvtár által szervezett programokon pécsi vonatkozású könyveket is bemutatnak a Tudásközpontban. Június 8-án *Méhes Károly* *A fikusz té-*

liesítésének napja című verseskötetéről a szerzővel *Simonfalvi Anita* beszélgetett. Június 9-én előbb a *Kemény Zsigmond emlékezete* című kötetet mutatták be, a szerkesztőt, *Takáts Józsefet*, valamint a kötet két pécsi szerzőjét, *Kucserka Zsófiát* és *Pálffy Eszter Radnai Dániel Szabolcs* kérdezte. Ezt követően *Havasréti Józseffel* *Terepmunka* című regényéről *Simonfalvi Anita* beszélgetett.

*

BOCZ GYULA. A szobrászról írt monográfiáról a szerzővel, *Tüskés Annával* *Havasréti József* beszélgetett június 2-án a pécsi Tudásközpontban.

*

A MAGYAR LÁNGELME. Ligeti György műveiből adott koncertet a zeneszerző születésének századik évfordulója alkalmából a Pannon Filharmonikusok május 30-án a pécsi Tudásközpontban. Vezényelt *Ajtóny Csaba*, hegedűn közreműködött *Kelemen Barnabás*.

*

IRODALMI DÍJAK. A Vilenica-díjat idén *Tolnai Ottónak* ítélték oda. – Az Artisjus Irodalmi Nagydíj ez évi kitüntetettje *Darvasi László*. Az Artisjus Irodalmi Díj nyertesei *Babics Imre*, *Bene Sándor*, *Herczog Noémi* és *Visky András*. – A Szinva Irodalmi Díjban idén *Takács Zsuzsa* és *Takáts József* részesült.

Szerzőink

Schein Gábor (1969) – költő, író, esszéista, irodalomtörténész, Budapesten él.
Simon Márton (1984) – költő, Budapesten él.
Peer Krisztián (1974) – költő, Kismarason él.
Darvasi László (1962) – író, Budapesten él.
Mircea Cărtărescu (1956) – román író, költő, irodalomtörténész, Bukarestben él.
Kozta Gabriella (1948) – műfordító, Pécsen él.
Görcsi Péter (1988) – színház- és irodalomtörténész, Oslóban él.
Bognár Péter (1982) – költő, az ELTE tudományos segédmunkatársa, Budapesten él.
Kukorelly Endre (1951) – költő, író, Budakalászon él.
Molnár T. Eszter (1976) – író, biológus, Budapesten él.
Ferencz Mónika (1991) – költő, műfordító, Budapesten él.
Keresztési József (1970) – író, kritikus, Pécsen él.
Gyórfy Ákos (1976) – költő, Nagymaroson él.
Veszprémi Szilveszter (1997) – költő, blogger, közösségsszervező, Szegeden él.
Boda Miklós (1934) – könyvtáros, irodalomtörténész, költő, Pécsen él.
Nagy Imre Ottó (1940) – irodalomtörténész, kritikus, Pécsen él.
Takács Zsuzsa (1938) – költő, műfordító, Budapesten él.
Wirth Imre (1964) – költő, a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársa, Pomázon él.
Nadas Péter (1942) – író, Gombosszegen él.
Radnóti Sándor (1946) – esztéta, kritikus, az egykori *Holmi* szerkesztője, Budapesten él.
Lengyel András (1950) – irodalomtörténész, Szegeden él.
Medve A. Zoltán (1961) – kritikus, műfordító, Pécsen és Eszéken él.
Bedecs László (1974) – kritikus, Budapesten él.
Szabados Attila (1999) – költő, a RME mesterszakos hallgatója, Budapesten él.

lom az érdeklődőknek. Az irodalom emberi arcát mutatja be, amiről manapság oly gyakran megfeledkeznek. A könyv három jelenete benne maradt a fejemben. Az egyik: az 1829-ben a Kaukázusban utazgató Puskin egy folyó átkelőhelyén találkozik egy ökrök által vontatott szekérrel, amelyen a meggyilkolt Gribojedov holttestét szállítják. Bizony, „az ész bajjal jár”. Szinte látom, hogy 1880-ban Puskin szobrának felállításakor Dosztojevszkij emlékbeszédét zokogva hallgatják az összegyűltek, s azt is, hogy nem sokkal később az egyetlen mécses által megvilágított szobában a nagy író koporsóját veszik körül az emberek. És azt a jelenetet is magam elé képzelem, amikor a *Szegény emberek* első olvasói, a nagy költővel, Nyekraszovval együtt, nem tudván felindultságukon uralkodni, hajnali háromkor lelkesen köszöntik a fiatal szerzőt. De ez már a negyedik Vogüé-féle jelenet volt, most veszem észre. Úgy látszik, rám ragadtak a nagy orosz érzelmek. Vagy a XIX. század, az „orosz reneszánsz” varázsa hatott rám. A felidézett képekhez igen kevésbé illene Jeszenyin kiterített holtteste a szállodai szobában (felakasztotta magát, vagy felvágta az ereit?), valamint az öngyilkos Majakovszkij pisztolyának dördülése (ha csakugyan az ő pisztolya volt).

A Csontváry Múzeum későbbi helyén abban az időben egy orosz könyvtár működött, ahonnan kikölcsönöztem néhány klasszikust az „Orosz Remekírók” sorozatból: többek között Dosztojevszkij elbeszéléseit, az *Oblomovot* meg Puskin prózai műveit.

Egy Grál-lovag az építőtáborban

Ha pályarajzot, afféle szakmai önéletrajzot írnék, akkor a magánéleti vonatkozások szóba hozása nemcsak felesleges, de visszatetsző is lehetne. Csakhogy ez elbeszélés: önéletrajzi „regény”. (Na, jó, kisregény.) Egy személyiség fejlődésrajzához pedig, ahhoz, amit Goethe nyomán *Bildung*nak neveznek, a korrajz és az intellektuális alakulás mellett az érzelmi motívumok is hozzátartoznak, azok is alakítják az egyént. De még mennyire! Tudom, van ebben kockázat is. De hát a vallomást az önismeret szándéka is szükségessé teszi. És az elbeszélés műfajának szintén megvannak a maga ilyen irányú követelményei.

Elmondom hát, hogy főiskolai éveim alatt két lánnyal kerültem közeli kapcsolatba. V. Jolival és S. Zsófiival. Ők is főiskolai hallgatók voltak, sőt évfolyamtársaim. Mindkettő szép, tiszta szívű, nemes lelkű lány volt. (Különbek, mint az a húszéves fiatalember, aki én voltam.) Kapcsolatunkat, ha nem határozta is meg, de erősen befolyásolta az akkori világnak a mainál jóval szigorúbb erkölcsi felfogása és szokásrendje, valamint a szerény kispolgári életviszonyoknak a fiatal szerelmespárok számára kínált korlátozott lehetőségei, továbbá a neveltetésünkből adódó gátlások, amelyek vidéken akkor még erősen érvényesültek. Joli is, Zsófi is faluról érkezett Pécsre, kisvárosi környezetben jártak gimnáziumba, szorgalmas diákok voltak, mindketten jelesen érettségiztek. Pécssett eleinte kissé idegnek érezték magukat, s ez fokozta óvatosságukat. De én magam is olyan voltam, mint (későbbi kedves filmrendezőm), Buñuel nevezetes filmjében, *Az andalúziai kutyában* az a vágyaktól kínzott, ám „kipányvázott”, „istrángokkal felszerelt” fiatalember, akinek letehetetlen terheket kell vontatnia, cipelnie. Gyöt-

relmes súlyokat. Visszapillantva akkori helyzetemre, most mégis azt mondom, hogy végső soron hálásnak kell lennem a szabadságomat gátló korlátokért, kötelekért. Azok is formáltak, mederbe szorították a sorsomat.

Joli kedves, de alapjában véve zárkózott lány volt. Nevetését ritkán hallottam. Szív alakú arcának komolyságát szabályos vonalú, de az átlagosnál rövidebb orra és többnyire kissé összeszorított ajkai tovább fokozták. Együtt készültünk a vizsgákra a kollégium népes tanulószobájában, vagy inkább termében, tanulás után kirándultunk a Mecsekre, beszélgetve sétáltunk az erdei ösvényeken, s a tisztásokon leterített pokrócra heveredve élveztük a szemináriumi helyiségek zártsága után a teli tüdővel beszívott friss levegőt. Szombatonként a Hullám étterembe mentünk táncolni, s az asztalunknál Promontor márkájú habzóborot ittunk, az akkori idők egyik népszerű italát. Néha moziba mentünk, úgy emlékszem, együtt láttuk a Várkonyi Zoltán által rendezett *Egy magyar nábobot*. Tavasszal megnéztük a színházban Lorca *Bernarda Alba háza* című színművét Németh Antal rendezésében, ami mindkettőnknek tetszett, előadás után hazafelé tartva lelkesen beszélgettünk a látottakról, az anyai zsarnokságról, a falusi tradíció érzelmeket elfojtó, bénító erejéről, a fiatal Adela tragikus lázadásáról.

Nyáron építőtáborba mentünk, ez kötelező volt, távol egymástól, külön sátrakban a lányok, külön a fiúk, ahol szigorú rendet tartottak. És mi súlyos fegyelmi vétséget követtünk el. Elutaztunk a közeli Mohácsra, elidőztünk a „Koronának” nevezett vendéglőben, kiballagtunk a Duna-partra, hosszan néztük a folyót. Kicsit kizökkentünk az időből, aminek következtében lekéstük a buszt, csak egy nagyon késői járattal tudtunk visszajutni a táborba, jóval a takarodó után. Fegyelmi tárgyalás lett a dologból, s mindkettőnket kicsapták a táborból „a szocialista erkölcs súlyos megsértése” miatt. Jolit ez a „szégyen” nagyon megviselte. A fegyelmi tárgyaláson én ugyan minden felelősséget magamra vállaltam, próbáltam tisztázni a helyzetet s főként Jolit, de ez nem segített rajtunk. Persze, nagy híre támadt az esetnek, példát akartak statuálni. Arató Karsci is tudott a dologról, s miközben a sátorban csomagoltam, odajött hozzám, s azt mondta: „Se baj, az elveszett tábori napokat pótolni fogjuk majd Lánycsónkon, minálunk.” Így is történt, de ezt már elmeséltem az *Álmokban*. A kicsapásom történetéhez tartozik, hogy a táborparancsnok Szederkényi Ervin volt, aki akkor a KISZ-bizottságon dolgozott, később a *Jelenkor* főszerkesztője lett, s nekem a tanszéken kollégám. Egy tanszéki borozgatás alkalmával kiderült, hogy jól emlékszik az esetre. Iróniába mártott elismeréssel említette, hogy a fegyelmi tárgyaláson úgy viselkedtem, védve a barátnőm erkölceit, „mint egy Grál-lovag”. „De azért mégiscsak kicsaptatok”, jegyeztem meg. Bólintott. Koccintottunk.

Ló a verandán

Az augusztust Alsóbélatelepen töltöttem, igen szomorú hangulatban. Elmondom, hogy mi történt. Kicsit messziről kell indulnom. A jelenből kell visszafelé mennem. Mert az életnek van egy archimédeszi pontja, a nyaralónk, amelynek teraszán most e sorokat rovom. Ez a ház (ma: Attila utca 13. hrsz. Fonyód,

5114.) öt nemzedék óta a családom tulajdona. A pécsi családi otthon lebontását követően ez vált szülőházammá. Az 1930-as években kezdték építeni egy akác-erdőben, mert az utca nyugati felén egy jó kétszáz méteres szakaszon, az Áronffy-villa és a Carissime között ez a ház volt az első és jó ideig az egyetlen az akácfák között. Ezért történhetett meg, hogy mivel később, a vasúti átjáróval szemben egy utat nyitottak a part felé, ez északkelet felé eltolta a már kimért telekhatárokat, így a mi házunk alól is, amelynek a helyét pedig annak idején pontosan kimérték, félrecsúszott a telek. Az építtető a jelek szerint vendéglőnek szánta a házat, de a háború miatt terve nem valósulhatott meg. A nagybátyám félkész állapotban vásárolta meg a totónyereményéből, ezért a nyaralót a környéken egy ideig totóvillaként említették. Amikor 1948-ban először hoztak ide a szüleim, a pirosra festett ajtó- és ablakokokon, akárcsak a zöld ajtók és zsalugáterek felületén még nem száradt meg a festék, nem volt szabad hozzájuk érni, csak egy-két nap elteltével. Ikerház, mindkét oldalon oszlopos, félköríves verandával. Igen stílusos épület, egyszer filmre is vették mint jellegzetes déli parti villát. A verandák oszlopközeire később ablakok kerültek, a tetőtérben pedig (ahogy szaporodott a család) padlásszobákat alakítottunk ki, de az épület jellege megmaradt. Az Attila utca a vasúti síntől a part felé eső szakaszon található. Innen rá lehet látni a tóra, pedig mögöttünk az idők folyamán épült még két házsor. A Bélatelep és Fenyves között fekvő Alsóbélatelep szaporodó házaival még mindig viszonylag csendes, barátságos, családi település. Főként a pécsi-ek kedvelik. Az 1963-ban itt pihenő Csorba Győző így örököltette meg a hely szellemét *Alsóbélatelep* című versében.

Lelkem ez itt még igazi

Kidőlt és kettétört vörösfenyők
csenevész nád szakállas békanyál
idétlen part megloccsanó habok

Ennek még lelkem van szava

Az antropomorf gög pimasz
önzéssel földet és eget
magára szab csak a saját
hangjára van füle csak a
saját képére van szeme

Ez itt még lelkem igazi
dacosan part nád békanyál habok

Igen, ez a hely a Szent Anna-kápolnával, előtte a faragott támlájú kőpadokkal és a barátságos (ma már szolgálaton kívüli) kis állomásépületével, régi típusú villáival (egyiken még ott a felirat: „Megértem”) őrzi a múltját, a habokat, a partot, a nádat és a békanyált. Habár az antropomorf önzés manapság új rohamra indul. „Ez itt még igazi”, de meddig?

Csorba versétől még további három évet kell visszalépnünk, hogy az én elbeszélésemnek a jelenébe érjünk. Amint 1960 augusztusában, a táborigi fiaskó és a lánycsóki látogatás után, a vonatról leszállva az Attila utcán közeledtem a házunk felé, nem kis meglepetésemre nyírítést hallottam. Ezen csodálkoztam, ugyan, ki tart itt lovat, kérdeztem magamban. Nyomban megkaptam a választ. Az a ló, amelynek a nyírítését hallottam, a mi verandánkon állt, és békésen abrakolt. Érkezésemet látva V.-ék, akik akkoriban jogtalan betolakodókként a nyaraló másik felét lakták, vagy inkább bitorolták, elkocogtatták a lovat az épület mögé, ahol egy nyári kalyibát is eszkábáltak maguknak. Nyilván istállóként használták távollétünkben a verandánkat. Családunk igyekezett megszabadulni tőlük, de hiába pereskedtünk, s jártunk tárgyalásokra Lengyeltóti-ba, nem értünk el eredményt. V.-éknek, úgy látszik, jó kapcsolataik voltak a rendőrségen, s az én disszidens nagybátyáim nem váltak előnyünkre az ügyben, sőt inkább az ő kezükben számítottak nyerőlapnak. Azt tapasztaltuk, hogy a viszonyok nem nekünk, a villa jogos tulajdonosainak kedveznek, hanem nekik, a törvénytelenül lakást foglalóknak. (V.-ék csak nyolc évvel később költöztek el egy bizonyos, apám által biztosított pénzösszeg fejében, amit én adtam át nekik.)

De akkor még vesztesre álltunk. Az látszott a legreálisabb megoldásnak, ha a házat eladjuk. Nagyanyámék, akik számára ez a birtok afféle biztosíték volt öreg napjaikra, a kialakult helyzetben, ahogyan a szólás mondja, menteni akarták a menthetőt. Én tehát búcsúzni mentem akkor az Attila utcába. Bizony, nagyon elhanyagolt volt a ház. Az első reggelen szokatlan viszketésre ébredtem, és mint ha csiklandoztak volna. Felocsúdva riadtan észleltem, hogy egerek futkároznak az ágyamban, rajtam is mászkál néhány. Szétfutottak, amikor tapasztalták, hogy megmozdulok. Délelőtt a felderített egérlyukakat betömtem, így lakóik (lakóink) néhány napig békén hagytak. De aztán újra megjelentek, mire én ismét elrekesztettem a kijárataikat, s ez így ment tovább, váltakozó sikerrel. Az volt a legfőbb gondom, hogy mi lesz a csónakkal, ha innen el kell mennem. Ezen töprengtem. Kieveztem a tóra, ledobtam a horgonyt, ráfeküdtem az evezőpadokra rakott fenékdeszkára, s az itt töltött tizenkét év eseményeire gondoltam. A hullámok ringatására el is aludtam.

*

„Nézd, kisfiam, ott a Balaton!” Anyám hangját hallom félálomban. Fáradt vagyok. Hajnalban indultunk Nagyatádról, Somogyszobtól aztán a gyékényesi vonat vitt bennünket Szentgyörgyig, ahol átszálltunk a fehérvári személyre, amely most Berényt elhagyva a part közelében megállt. Felébredek, s arra nézek, amerre anyám mutat, ahol egy tehéncsordát látok. „Hol”, kérdezem szememet dörzsölgetve. De akkor már észreveszem, hogy a tehének vízben állnak, mozog a farkuk, ráhajolnak a vízre. Mögöttük pedig felfénylik a tó, mert éppen rásüt a felhők mögül előbújó nap. Aztán már ébren figyelem az ismét meginduló vonat ablakából az egymást sűrűn követő, sárgára festett állomásépületeket Alsóbélatelepig. A kalauz segít a leszállásnál, az állomásfőnöktől kapunk egy kiskocsit, azon szállítjuk málháinkat a nyaralónkig. Ezt élvezem. Csodálkozva látom,

Emlék szülőfalumból

Álmok mesés fedezékéből csalogattam a búcsút.
Nyárderekán, mire éj s nap a hegytetőn összekoccan,
elnyúltam a véres alkonyattal mindig
kapunk messzelátó tövében.

Omlósperemű part lépcsőin
vállas házak tenyereltek a porba,
mélyvízi pókok, szekerek úsztak szembe a fényvel,
ormótlan bivalyok szarvára tűzve az utcavégen
álmodtam a pillanatot,
a csillámtorkú reggelt, amikor indít billegve,
madáróázasan a ringlis,
sikolyok ezüstvihara csapkod a levegőben.

Egynapos örömök tarka serege egyszerre sátrat üt a téren,
ponyvaszírom-koszorút lobogtat az utca,
friss mókák híre kanyarogva csorog le az utolsó házig,
s a pucér falu aranyteknőben lubickol.

Csibész öregek görnyedthátú kamasszal packáznak
összetákolt porondon,
céltáblák fekete bogarán obsitos ólmok csattognak,
dobhártyát pukkaszt a siker,
takarószik forintos kölnivel.
Bicska-díjra spekulál karikák jószemű hullása,
csillagos veszedelmet szaporít zsebbe zárt éjszakában.

Messze még az élő homály,
karmos fák taraját lobbantó forróság van.
Dől, hömpölyög kötél-erein a fényes kórság,
nehéz illatokat hengerít,
pipacs koponyákra ezüst buborékot varázsol,
hangok öblös harangja beborít,
nyelve itt kalimpál a számon.
Igaz szívvel nem nyílhatok mégsem,
lépkedek árnyéklábú, hazatévedt vándor,
álmaim elkeverednek a fényvel,
erőm fennakad a kacagáson.

Katedrális

Féllábbal ékelte csupán a kor
a Város valóság-szigetébe,
könnyedén támaszkodik a pillérek
páros ujjpercére.
Kondít az idő, szentek
kőbevésett menetében ahogy betérek,
megütközik a páros szem
öthajónyi levegőjével a térnek,
s gyönyörűségedre
beszivárog köröskörül a vimpergák
cseppkő-zenéje.
Bókolok még egyszer a Szajna-partról,
mintha visszaköszönne a toronypár,
mintha – fedetlen fejjel – azt suttogná:
au revoir, au revoir.

Emlékkép anyámról

Toll, tinta, füzetek kék köpenyben:
éjféli kellékek tanító-műhelyben.
Anyám burokba zárva, vég nélkül pásztázza,
különíti a jót s a meddő rosszat.
A szellem csákányjai csendesen dolgoznak.
Segíteni akaró pizsmogásom se bántja,
maradék levegőjében a kis szobának
fulladozik a petróleumlámpa,
s a mázsás dioptriákon
betekintve szégyentelenül, látom,
már a gyilkos dózis
peremén kúszik a vakság: fekete szilikózis.

árnyalatos látás egyik legnagyobb fotografiai zsenijétől, hiszen hozzáadott értéknek ezen túl ott van még a kompozíciós tudása is. Kompozíciós tudásról Cartier-Bresson talán azért nem beszélt külön, mert festőnek indult, s mi sem természetesebb tudásnak gondolta a három vagy négy dimenzió kétdimenziós térelrendezését. Minél több szürke fokozatom van a képen a fekete és fehér végletek között, annál értékesebb a kép. Ezzel persze nem a kép kereskedelmi értékre gondolt, hanem az eszmei értékére, s ennél igazabbat a fekete-fehér fotográfiáról tényleg nem lehet elmondani. Mivel járulok hozzá az emberi tudás gyarapodásához a szürke fokozataimmal. A humanizmusnak és a felvilágosodásnak ez a nagy etikai kérdése. Van-e mára felismerés a világegyetemről. A modernitásnak ez a kérdés a fundamentuma. Mivel járulok hozzá az egyetemes tudáshoz. A szolarizáció így aztán nem csupán nagy baleset vagy speciális jelenség a fotográfiában, hanem a fekete vagy a fehér végletek paroxizmusa. Úgymond az egyetemes tudás útjába gördített funkcionális akadály. Fogalmával olyan fotografiai effektust írtunk le, amely egy utólag nem korrigálható zavar vagy hiba a képalkotásban.

Esztétikai szempontból ugyanakkor felette értékes. Törekedhetünk rá, jöjjön már létre fekete lyuk, vagy éppen üres tér a képen. Maximális világelnyelés vagy maximális túlvilágítottság szóljanak bele a szürke fokozatok esztétikai végítéletébe.

A fotográfusok a véletlenül létrejött szolarizációról, a káosz paroxizmusról, a fényérzékenység epilepsziás rohamáról a maguk egyszerű szakmai nyelvével azt mondják, ez bizony beszolarizált. Ha látják előre, hogy ez bizony be fog szolarizálni és van egy kis lélekjelenlétük, akkor kitrükköznek. Elég a gépálláson változtatni, emelni vagy süllyeszteni. Milliméterekről van szó, tizedekről. Csak nehogy már nekünk beszolarizáljon, ez legyen a balvégzetünk.

Még hogy egy fényes díszítmény pereme, egy felcsillanó él a Buckingham palota párkányzatán nekem itt beleszóljon. Óva intik akár Angliát.

Mások a kompozíció elemeként bekalkulálják. Hogy a szürke fokozatok rendszere átlátható legyen, kell nekem itt a fekete lyuk vagy az üres tér. Az ember törekszik ugyan a harmóniára, de azt is be kell látnia, hogy soha nem éri el. Lásuk hát a képen, miként nem éri el. Törje meg nekem valami a vágyott harmóniát. Ahhoz, hogy felismerjem minden élet alapját, a tökéletes monotóniát, azaz a szürke fokozatok számának tényleges végtelenségét, legalább egyszer, maximum kétszer ki kell lépnem a szürke fokozatok ritmusából.

Mіндеzeken túl van azért még egy szolarizációs jelenség, mégpedig a fekete sugárzás, amitől a derék mesteremberek óva intenek. Ez nem a világosság, hanem a mindent elnyelő sötétség kiáramlása. Értsük akár spirituálisan. Ez a ritkább jelenség, a fekete szolarizációja. Barbara Klemm fotográfiáin viszont igen gyakran visszatér. Lehet szándékos, lehet a világítás vagy az előhívás effektusa, és lehet szándéktalan. Barbara Klemm fotográfiáin valamennyi lehetséges formájában jelen van. Létrehozza a negatívon, megerősíti a nagyításnál, olykor fokozza a hívással. Pályájának elején hosszú évekig laborban dolgozott. Európa sötétkamráiban valószínűleg nincs olyan speciális fototechnikai művelet, amit ne ismerne.

A fotografiai nyelvhasználat Schwarzschild-jelenségként, a feketeség pajzsaként írja le a fekete sugárzást, azaz a fekete maximális szolarizációját. Senki más-

kül faggatni kezdte, de olyan gyöngéden, akaratosan, kétségbeesetten, hogy csaknem lépre ment. Kérem. Nagyon kérem. Tudom, hogy azért.

– Tudja, mióta várok magára?

– Rám. Én Arany Ármin vagyok.

– Magát küldték. Pont magát. Nagyon jó!

– Értem... én...

– Arany úr – ezt a nevet mondta a nő –, mit gondolt?

– Miről?

– Róla. Mikor jön... vissza.

Egy emberre gondolok, aki már nem él. Élve, lélegezve, gondolkodva soha nem láttam. Nem ismerem a hangszínét, lehet, hogy rendes ember volt. Akit manapság agyonvernek, az inkább jó ember, mintsem szar alak. Ez egy fiatal volt, nagyon fiatal ember.

A nő arcán elkenődött a szemfesték, ami miért is volt rajta. Kinek. Hát persze, délután, ahogy hazaérkezik a munkából, mert valahol dolgoznia kell természetesen, máris a tükör elé áll, kifesti magát, és este újra rúzst ken a szájára, így várja a szerencsés fickót, aki annyira mégsem szerencsés, hát hiszen micsoda fájdalmakat élt át, Ármin látta, iszonyatosan szenvedett. Neki szépítkezett a kis buta? Neki. A lép ruptúrája, a tüdőt átszűrő bordatörés, törött hörgők, beszakadt dobhártya, retinal cohorte, a gyomorvérzés, haematemesis. Ezeket a sérüléseket szemrevételezték és iktatták Szentteleki professzorral, aki szegény kissé zavart lett a délutáni hóhullásban. Meg nem hibbant, de nem is maradt éles látású. Ezek a sérülések mind egytől egyig rettenetesen fájnak. Annyira fájnak, hogy...

A nő köhécselve fészkelődött, s mert Ármin nem szólt, ő hadarni kezdett. Patak lett a szép szája, véres patak, csobogott, kanyarogva futott a völgy felé, pergett a nyelve, mintha kavicsokat sodorna. Mint aki meg akarja győzni a hegyet, apránként fogja elhordani. Igen, igen, igen, megjósolták, hogy mindent túlél a Csanád.

Vándorcigányok vertek sátrat a falu határában, amikor született, 1920-ban, a füstjük kiírta a völgy fölé a nevét, Csanád. Trianon idején történt. Azt mondta a vajda pipázó felesége, aki messze hírhedt jós volt, hogy ez a csecsemőember mindent túlél. A halál nem fog rajta. Kapott a családtól egy csirkét. Ha nem kap, akkor is ezt mondja. Bözödi Csanád ötévesen talált egy medvebocsot a közeli patak vízmosásában, játszott vele, megjelent az anyamedve. Tudja, hol van Bözöd, persze, biztosan, ez egy gyönyörűsége kis falu Erdélyben, ő nem volt még arra, tervezték, de nem jutott rá idő, keskeny lett a szája, elgörbült, idő, jaj, nem volt rá idő. Bözöd település egy horpadásban fekszik. Hamarabb száll alá a napját vesztett égből a sötét, és később csillan a lapulevélen, szederbokron a reggeli harmatgyöngy, egy völgy így változtat a fényviszonyokon. Bözödi Csanád minden betegséget és nyavalyát túlélte. A falusi veréseket is, pedig azokban gyakran a szívbe villan a bicska. Ezt képzelje csak el az úr. Az anyamedve nem bántotta a vigyázatlan fiút. Csak kicsit megtépte, manccsal pofozta. Nem szaggatta agyon. Karmolászta.

A nő abbahagyta. Úgy meredt az arcába, mint aki ébred.

– Mi maga?

– Kérem?

– Mi a maga foglalkozása, bocsánat, nem vallatom. Csak hogy tudjam.

– Orvos vagyok.

– Orvos. Igen, hát persze.

És folytatta.

Csanád hatévesen leesett a fáról, az öreg diófa ága tört le alatta, túlélte. Elgázolták lovas szekérrel, kerék huppant át a testén, túlélte. Csípte vipera, túlélte. Nem kérkedett ezzel, nem dicsekedett senkinek, hogy Isten vigyáz rá, mert egy cigány kérte erre az Urat. Az anyamedvét is túlélte, azt mesélte később, talán akkor lett felnőtt, amikor ő ölt meg egy medvét. Addig birkóztak. És néhány nap múlva tényleg találtak egy medvedögöt. Aztán román orvadászok lőtték meg. Egyszer skorbutot kapott. Ezt képzelje el, doktor úr! Orvos, ezt mondta? Maga orvos?

A nő beharapta a száját, sok volt neki, megpihent, majd folytatta.

Még Auschwitzot is kipipálta, mert oda is elkártyázta a sorsa, csak nem mint izraelita időzött ott, hanem mint hadifogoly. Aztán el akarták vinni az oroszok, olyan okosan nézett rájuk, hogy írrok lett náluk. Kapott ő, a nő képeslapot, mindjárt meg is mutatja, itt van, nem, itt van, itt sincs, máshol van, rángatta a fiókokat, később mutatja meg. Hogyan küldte, föl nem foghatja. Ki volt a postás? Aranyos fiú volt Bözödi Csanád, ferde fogakkal. Hogy nevetett. Úgy nevetett, nem bántott, szeretett. Ő is szerette. Azt mondta, nem hal meg. Úgy menekült meg az oroszoktól, hogy megszöktek. Kivetették magukat egy ott szerzett barátjával a vagonból, és aztán már csak arra emlékszik, hogy fölébred és ragad, nem tud mozdulni. A vérétől ragad össze a szája, és föld van az arcán, a szemén. Be van takarva falevéllal, talán, hogy meg ne fázzon. Fáj minden, mint akin tank hajtott át. Lábát alig tudja mozdítani. Kifacsarodott a válla. Kikaparta magát. Egy nyúlészekbe esett, nyulat evett, kisnyulat nyersen, túlélte, aztán arra jöttek jóemberek, beszéltek hozzá, elvitték szekéren, parasztok ápolták, és amikor fölgyógyult, hazajött. Azt a barátját, akivel az oroszoktól szöktek, elvesztette.

Huhh.

Csanád itt volt nekem, főztem neki levest, sok levest, a felesége lettem, a férjem lett, csak papírunk nincsen róla, nem kellett nekünk ilyesmi. Sokat olvasott. Fölolvasott. Mindenfélét. Verseket és ilyen értekezéseket. Egy este azt mondta, jó, ő biztosan nem lesz kommunista. Nem leszek vörös, mert nem bízom bennük. Ezek, mondhatnám szelídebben, de nem tudom, állatok. Ezek fölfalnak mindent. Először bennünket, aztán magukat. Ha maga, doktor úr kommunista... mind-egy. Nagy Ferencet, Kovács Bélát támogatta, a miniszterelnöknek dolgozott, aztán amikor letartóztatták a Bélát, így mondta a nő, és Arany Ármin sehogyan sem értette, miért ilyen közlékeny, miért ilyen nyílt, miért nem gyanakszik rá.

Hát mert megőrül a várakozásban, azért.

Nem igaz.

Ez egy normális ember. Nagyon is normális.

Csanád kimaradt a Magyar Közösség elleni, koholt vádakra épített perből. Nem lehetett érteni, miért. Mintha a sors kivette volna a megfigyeltek, letartóztatottak és az elítéltek köréből, mert neki túl kell élnie mindent, még ezt is. Ő sem értette, a nő rázta a fejét. Elment Csanád a parlament könyvtárába, ott dolgozott. Egy nap érte jöttek, jó fél éve, negyvenhét nyarának végén, azóta nem látta. Ha meghalt volna, azt ő tudná.

Arany Ármin a poharat forgatta. Nemigen tudott ő már lerészegedni. Hogy mondja meg a nőnek, hogy mi lett a Csanáddal.

Neki nem kell másik férfi. Csak mondja azt, hogy él. Ennyi elég.

A férfi hallgatott, nézte, hogy újra tölt neki a nő.

– Mondja azt, hogy él.

– Mi szükség erre?

– Mondja már!

A hang csattant, aztán könnyörgővé vált.

– Mert nem él? Nem?!

Olyan viseltések, fáradtak és törődöttek voltak a szavai, mintha mindent megbeszéltek volna az utolsó szóig. Most mondja ki őket újra, még egyszer? Ha ismételnék, az csak butaságot szül. Többnyire. A nő nyúlt felé, ölelte a nyakát, sós volt a szája, sós volt a könnyektől és édes a rúztól, mondja, hogy él.

Basszál meg, csak mondd, hogy él.

Soha nem fogja magának megbocsátani Ármin, ezt gondolta, hogy most nem állt föl. Nem azt tesszük, ami illik, amit szabad. El lehetne oldalazni. Kerülni. Kibújt az ölelésből, fölállt. Járt a szobában föl és alá, merev ujjakkal, mint aki ébredni akar, eszmélni, ütögette a homlokát. Áldani fogja magát. Egy buta ember hogy lehetett ilyen ügyes.

– Nagyon fázik a lábam – mondta.

A nő nézte az átázott cipőt, vegye le. A zoknit is. Törölközőt hozott, dörzsölte a lábát. Közel hajolt.

– Maga menstruál – mondta neki.

– Zavarja? Magát ideküldték. Kik? Nem baj, ha vérzek – ellenséges lett a hangja.

– Nem baj? – elgondolta, beleélvezni egy menstruáló nőbe. A nő arca olyan volt, mint egy tisztás.

– Mikor halt meg?

Ármin önkéntelenül bólintott, nézte a lábát, a lábujjait.

– Tegnap már biztosan nem élt.

A nő a körmét rágta.

– Elmondja, mi történt veled?

– Verték.

– Miért jöttél ide.

Milyen természetesen váltanak át tegezésre. Egy halott fogta a kezüket, ő kapcsolta össze őket, egymás felé vonta őket Bözödi Csanád, szombatos titkár.

– Gyógyítottad?

– A boncteremben láttam.

Sokáig hallgattak. Odalépett a nőhöz, megérezte az illatát, ami egyszerre volt izgatott és izgató, lassan, ráérősen vetkőztetni kezdte. Kardigán. Egy kardigán gombja, a blúz hónalján kicsit sötétebb folt, a homlokon izzadságcsöppek, a szemében félelem, elszántság, düh. Fény. Elkeseredés.

– Miért jöttél ide? – kérdezte a nő, már félmeztelen volt, libabőrös.

Gondolkodott. Hogy hívnak, kérdezte. Nem, ne az asszonyneved. A lánykorit mondd! A nő a mellei elé kapta a karját, s csak akkor engedte le, ahogy kimondta a nevet.

Aliz.

– Ó! – ezt mondta Ármin, Aliz. Ez nagyon furcsa volt neki, ez az Aliz név. Szép. Olyan szépen lehet mondani, Alizkám, tegyen ide téged a sors.

Aztán olyan természetesen szeretkeztek, mint férj és feleség. Tudom, hogy szereti, meddig szereti, mennyit szeret. Aliz menstruált és elmélyült a hangja közben, bőgő vagy inkább gordonka lett. Egy halott férfi dúdolt a közelben, verték. Puffogott a testén a gumibot. Ármin behunyta a szemét, arra gondolt, az anyamedve ül rajta, amelyik meg akarta ölni a bocsza miatt Csanádot.

– El akart hagyni? – kérdezte.

– Igen – lihegte a nő.

– Miért?

– Nem tudom.

– Tudtad, hogy megölik, ha szólsz.

– Igen, gondoltam rá.

– Hogy hívták az embert, akinek szóltál?

Mintha nem lenne mindegy. Egy név. A nő lefelé feszítette a csípőjét. Mielőtt Aliz bármit mondhatott volna, elélezett. Mind a ketten eléleztek. A nő teste, zihálása, meg-megszakadó sóhajtásai valamiféle zenéből voltak. A barokk hogy tud lihegni. Ha nem Isten dicsőségét zenged, az csak pokoli lárma, Bach. Gyönyörű, pokoli lárma ez, mégis. Recsegünk, ropogunk. Aludj csak, jóisten. A nő lefordult róla, tapogatott, rágyújtott. Véresek voltak. Mintha ők öltek volna. A nő félig szívta el a cigarettát, jól elnyomta, rányalt az ujjbegyére.

– Hogy hívták, nem tudom. Nem neki szóltam, de hozzá vittek. A nevére nem emlékszem. A zenéről kérdezett.

Ármin őszintén meglepődött, hogy a nő is a zenével jön.

– Miféle zenéről?

– Azt mondta, jól táncol. Nevettünk.

– Miért.

– Mert sánta volt. De tényleg jól táncolt. Megmutatta. Fölrakott egy lemezt, és akkor én táncoltam vele. Olyan... lehetetlen volt az egész. Aztán mondtam el neki Csanádot. Arra kértem, ne legyek itthon, amikor elviszik.

– Nem voltál itt?

– Itthon voltam. Azt akarták, hogy lássam. Biztosan az a rosszlábú parancsolta.

Ne higgy el mindent a leszbikus filmeknek

*Ne higgy el mindent a leszbikus filmeknek.
Nem csak azokban a századokban éltek leszbikusok,
amikor ijesztő volt annak lenni –
bár tudom, sok helyen, még most is...
Ma is élnek. Bevásárolnak a közös főzéshez,
aztán vacsora után összeérnek a kanapén
egy budapesti bérlakásban,
ahogy belefeledkeznek a könyveikbe.
Mint flóra és fauna, csak két fauna, két Flóra.*

*Hidd el nekem, nem kell mindent elhinni
a leszbikus filmeknek. Nem vagyunk különlegesek,
ha csak az nem számít annak,
hogy szobára visszük a másikat –
megfogni egymás kezét.*

*Mi is csak nők vagyunk, még ha nem is kell aggódnunk
túl későn érkező menstruáció miatt.
Mi is csak emberek, akik hozzád hasonlóan
rettegnek sebezhetőek lenni.*

*Ugyanígy az alkohol, a pornó és a drogok jelentik
a káros megküzdési mechanizmusainkat.*

*Hidd el, mi sem vagyunk feministábbak nálatok,
mi is rettegünk belenézni egy kirakat üvegébe,
és a nemi szervünk ugyanúgy lehet kagyló, grapefruit,
kifordított pénztárca vagy egy száj,
ami nem tud önmagára hivatkozni, obszcenitás nélkül.*

*Nem kell elhinni mindent, pláne nem a leszbikus
filmeknek. Nem az a fő konfliktus az életünkben,
hogy leszbikusak vagyunk és nem tudjuk,
ezt hogyan titkoljuk a pasink előtt.*

*Nem akkor jövünk rá,
hogy a saját nemünkhöz vonzódunk,
mikor kiszúrunk valakit a tömegből az esküvőnkön.
A leszbikusság ugyanis, bármilyen meglepő,
nem az elköteleződéstől való félelem
mellékterméke (és nem is a pénisztől való félelemé).*

De legfőképpen azt ígérd meg,
hogy nem hiszed el, az egész ott ér véget,
hogy hirtelen meghal a szerelmünk
vagy vissza kell térniünk egy másik kontinensre,
sőt, még akkor sincs vége,
amikor a múzeum termének közepén hosszan egymás
szemébe nézünk, és ahogy a néző,
úgy mi se tudjuk, hogyan lesz tovább.
Valójában legtöbbször azért lesz vége,
mert bénán kommunikálunk.
Képtelenek vagyunk osztozni
egy adag sültkrumplin, vagy kitalálni,
mit nézzünk a Netflixen a hátralevő közös életünkben.
Pedig igazából ugyanúgy minden esélyünk megvan arra,
hogy az utolsó jelenetben megvacsorázzunk,
és aztán belefeledkezzünk a fehérségbe.

Egy lesbikus nő gondolatai fogmosás közben

Talán azért alakult így, mert túl zárkózott vagyok:
nem esik nehezemre bármit is a négy fal között csinálni.
Vagy azért, mert tízéves koromig túl rövidre lett nyírova a hajam.
Talán nem kellett volna megennem a homokot nagyapámék udvarán.
Karcos volt és vidékízű. Leöblíthetetlen. De volt egy időszak,
amikor mindent a számba vettem. Mindent,
ami puha volt vagy érdes. A radírt a ceruza végén,
zöld leveleket a sövényen, az ujjam félholdjait.
Ez akkor volt, amikor még mindenáron igyekeztem állva pisilni,
és eltalálni kővel a szomszéd kerítésének léceit.
Talán nem kellett volna. Egy aszteroida coming outja.
A héten kiderült, hogy valójában már az időszámítás
kezdeté óta egy második holdja a Földnek.
Erre senki nem számított. Ez az olajszerű folt
a homlokomon itt volt már múlt héten is?
Vajon az számít, hogy a papám garázsa
meztelen nők képével volt tele?
Eleve gond, hogy egy garázsban játszottam
benzinszagban, fűrófejek és csavarok között.
Anyák között, de kívül az egy látóterén.
Nem tudom, egy hetero nő gondolkozik-e ilyesmiken.

Hogy az ő fantomszülei megnyugszanak-e,
hogy jól csináltak valamit azzal, hogy nem néztek oda.
Vállveregetés a sötétben. Elképzelt unokák közt cseresznyét
magozni a kertben. De közben valahol egy gyerekkel
türelmetlenné válik egy anya. Valahol egy város főterén
van egy szék, ami nekem lett kikészítve.
Valahol éppen kel fel a nap és eloldanak egy korláttól egy biciklit.
Lundkvist szerint könnyű mondani, valahol.
Valahol van egy hiány, ami erő is.
Ideje bezárni az ablakot, mielőtt berepülnek a poloskák.